

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

Vidékéről egy hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Összór hasábozott garmond sor 6 kr. ara
Helyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyitóléri cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET“

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET“ előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hónapra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tisztteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhivatala

A delegáció ülészaka.

Budapest, ápril. 2.

(A.) A delegációk ez évi ülészaka a kü-
szöbön álló bécsi világkiállítás következtében
korábban vette kezdetét, mint az előbbiek s alig-
ha is lesz oly érdekes, minő egyik-másik előb-
bi ülészaka volt. A külpolitikai élet hónapok
óta olyan, hogy Ausztria-Magyarország kormá-
nyának fontosabb actióját nem tette szük-
séssé. A keleti kérdés nem jutott az utolsó
delegáció óta újabb stadiumba s hacsak a vö-
rös-könyv a román-szerb vasuti csatlakozás
ügyében folyt alkudozásokról nem ad felvilá-
gosítást, a kellő dolgokra vonatkozó fontosabb
közleményekkel aligha találkozunk benne. A
bécsi cabinet viszonya a külföld minden álla-
mához oly szívélyes, hogy nem kell róla a
vörös könyvből felvilágosítást szereznünk; a
tények bizonyítják azt. Talán csak a spanyol
közvélemény elismerésének kérdése körül foly-
tak némi tárgyalások az idegen kormányok-
kal s ezt a kérdést fogják egyik vagy másik
delegációban valószínűleg interpelláció tárgya-
vá is tenni. Csak hogy ez az ügy reá nézve
fölötte jelentéktelen s nyilvánvaló az okok,
melyek a közvélemény diplomatiai elismerteté-

oét eddig hátráltatták. A vörös-könyv, hacsak
Andrássy gróf leleményessége valami meglepe-
tést nem rendez a közönségnek, ez alkalom-
mal egészben véve nem lesz érdekes, minak a
közvélemény csak szívből örövendhet, mert e
jelenség azt bizonyítja, hogy az utolsó dele-
gáció óta a politikai helyzet egy pillanatig
sem volt nyugtalanítva.

A hadügyi költségvetés sem fog valami
élénk vitákra alkalmat szolgáltatni. Egészben
véve mintegy hat és fél millióval kér a had-
ügyminiszter 1874-re nagyobb összeget, mint
a mennyit a folyó 1873. évre megszavaztak.
Ez összeg maga sem valami nagy s képvise-
lőinknek bizonyára lesz alkalmuk, hogy takar-
ékonossági hajlamukat az idén is érvényesítsék
s a költségvetésből minden olyan tételt kitö-
röljenek, mely vagy nem multhatlanul szüksé-
ges, vagy pedig jobb időkre elhalasztható. A
hadügyi budget és részletes indoklása még
nincs kezünkben s így az elhalasztható és el-
halaszthatatlan kiadási többletet még nem is-
merjük, de annyi bizonyos, hogy lesznek kö-
zöttük olyanok is, melyek nem épen égető szük-
séget képviselnek. Delegatusaink általában
azon meggyőződést viszik fel a császár- és ki-
rályné városába, hogy Magyarország pénzü-
gyi helyzete a legnagyobb takarékonosságot és
kíméletet igényel ugyan, de másrészt a had-
sereg életszükségletei előtt sem szabad szemet
hunyni, ha csak az eddig reá fordított költ-
ségeket gyümölcstelenekké tenni nem akarjuk.

E két szempontot a delegáció tagjai hir-
szerint akként akarják kiegyenlíteni, hogy az
elhalaszthatatlan kiadási többletet megszavaz-
zák azon összeg erejéig, mellyel a közös vám-
jövendelmek a jövő évben szaporodni fognak.
Ez által a szükséges kiadások a nép újabb
megterhelése nélkül megszavaztatnak s a
hadügyminiszter jogos igényei pénzügyeink hely-
zetével összhangzatba hozhatnak. Itt van min-
denekelőtt az újabb tűzérezed felállítás. Ez
is magyarleszen s megszavazása annál szüksé-
sebb, mert a közös hadsereg kötelek háboru
idején a honvédek tűzéréssel ellátni, ezen
köteletségének pedig csak akkor tehet eleget,
ha saját magának van elegendő tűzérése. Ez
okból a magyar delegáció egy ízben már meg-
szavazta az új magyar tűzérezed felállításához
megkívántó összegeket, csak hogy a németek
vonakodása folytán az ügy elhalasztott, ha,
midőn újolag elő kerül, a hadügyminiszter va-
lószerűleg képes lesz a kérdés elvitáztatlan
voltát bebizonyítani. A mennyire tehát a kö-
zös vámjövendelmek szaporodást mutatnak, olyan

dég tiszta, csinos, s a legszebb rendben volt lát-
ható.

Az áru-hely mellett egy üveges szekrény állt,
mely mindennemű üdvözlő s látogató jegeket tar-
talmazott, ezen feljúl nyomtatott füzeteket, melyek-
ből a legérdekesebb s csodálatosabb történeteket ol-
vashatá a vevő, mint: Robinson Crusoe esetét, kü-
lönböző borzasztó rabló-gyilkosokról; elbeszéléseket
sőt továbbá lehetett itt kapni ima-könyveket, jó ke-
resztyének számára, valamint mindennemű dalokat,
ismert zene-darabokat, melyek mind ebben az esz-
tendőben nyomattak. És a kiváló épületes s gyö-
nyörkötött irodalmi termékek bámulatos olcsó áron
voltak kaphatók, és néhány garasért megszerezhet-
te az ember „a keresztre feszítettést” épp úgy, mint a
muzsikák borzasztó bukását M... nál és az oro-
szok csárjának szörnyű kétségbe-esésének leírását.

E szerint „Sára néne” nemcsak a ny a g i szük-
ségekéről gondoskodott vevői számára, hanem a szele-
lemiekről is.

A kis veres házban a boltban kívül volt még
két lakosztály, melyet tulajdonos nője mindig bér-
be adott.

Egyik a bolt felett — ez volt a diszesebb —
mely egy nagy szobából, egy kis konyhából s még
egy kisebb előszobából állott.

Itt husz év óta két öreg kisasszony lakott, kik
fiatalabb éveikben aligha nem jobb napokat is lát-
tak, de most egy, s más csekély adakozásból, és ké-
zi munkájuk után éltek.

A másik lakást, mely az udvarra nézett, egy
megadó birta.

Sára néne mind kinézésére, mind szokásaira
nézve, nem igen hasonlított más ilyen forma áru-
nőkhöz.

arányban várható a katonai költségvetés eme-
lése is. Új terheket a nép vállaira rakni vagy
az országos költségvetések deficitjét növelni
egyik delegációnak sem lesz hajlandósága.

Rövid s minthogy már egyszer megvita-
tott ügyekkel foglalkozó, tehát nem nagy ér-
dekl tárgyalásokra lehet kilátásunk ez alka-
lommal. Az idő rövidsége szintén gyorsabbi-
tandja a viták folyamat. A gyors munka fe-
lel meg legjobban a delegáció természetének.
Nem parlament az, melytől hosszú és heves
vitékat várna a közönség: mint a nemzet tör-
vényes képviselőitől a küldöttsége akkor tel-
jesíti feladatát igazán, ha minden hosszabb
szóváltás nélkül in medias res lép s gyorsan
intézi el azon ügyeket, melyeket a törvény
reá bízott. Az idén csakugyan sem oka, sem
kedve nem lesz a hosszú vitára s hacsak a
Skene-szerződés annyira elhalasztott kérdése
szóba nem kerül, alig lesz tárgy, mely élén-
kebb harczra adhat alkalmat. A két delegati-
ónak közös szavazásától, mely a legyőzött fél-
ben rendesen igen keserű érzelmeket ébreszt,
nincs mit tartanunk s általában valószínű,
hogy az idei ülészaka a lehető legcsendesebb
folyamatot veend s a monarchia két felének kül-
döttei a legteljesebb egyetértésben végezendik
feladatukat.

— A magyar eskompt-bank elnökeül, mint
a „Reform” jó forrásból értesül, Tóth Vilmos volt
belügyminiszter van kizemelve 18,000 forint évi
fizetéssel. A bank igazgatója Wahrman Mór lesz.
Igazgató tanácsosok lennének többek közt a kik nem
egészen bizonyosak, Falk Miksa, a „Pester Lloyd”
szerkesztője és Zsedényi Ede; továbbá az anglo-ma-
gyar bank több igazgató tanácsosa. — A kereskedői
körökben azt hiszik, hogy az eskompt-bank részvé-
nyeit, tekintet a jelenlegi békés időkre, s igérke-
ző jó termésre, legalább 4% nyereséggel fogja el-
helyezhetni a szindikátus, a mi roppant nyereséget
tesz kilátásba. Az ellen azonban, hogy az eskompt-
bank igazgató tanácsosai is más bank tanácsosai
lehessenek, a nevezetlapp szerint nagy a reszenzus
s valószínű, hogy haez irányban az alapszabályok nem
intézkednek, körvény intéztetik az országgyűléshez.

— B é c s b ő i r j á k á p r i l 2-ikéről: Az
osztrák delegáció ma nyitott meg; elnökül Schmer-
ling, alelnökül Vidulich választott. Megnyitó beszé-
dében hangsúlyozta Schmerling a biztosított békét,
Gizella főhercegnő közellevő menyegzőjét, s a vi-
lágkiállítást. Andrássy gróf előterjeszté a közös költ-
ségvetést, a közös miniszteriumok hivatalnokai fizeté-

Midőn e házikót megvették, mintegy 30 éves
szép nő volt és most 20 év lefolyása után is meg-
maradt nemes tartása, s szépségének romjai láthatók
voltak arcán.

Munkás, szorgalmas létére oly jó indulatu fedd-
hetlen jellemű nő, mint Sára néne a legjobb viszony-
ban élt az egész szomszédsággal, de ez még sem
akadályozta senkit, hogy fel ne ébredjen kíváncsisá-
guk e jó embereknek és ne fűrkészsznek s kérdezzék
egymástól, hogy tulajdonképen ki ő és honnan jött
e vidékre, s ne csodálkozzanak egy némely saját-
ságos szokásain.

Igy például, nem tudták felfogni, hogy miért
tart magának nő cseléd helyett egy nagy erőteljes
szolgát, ki egyedül segített neki a ház tartási fog-
lakozásiban. A bévásárlásokat is az intézésé s ez,
végre, mindennemű szolgálói kötelességet. Sára né-
ne mindenkinek azt mondá, hogy nővéreinek fia, de
soha nem hallá senki, hogy a bizalmas „néni” meg-
szólítással illette volna őt a szolgáló.

Szokása volt továbbá Sára néne, hogy la-
kását minden vasárnap reggel elhagyja, egész nap
sem térve vissza. Hogy hova távozott el így vasár-
naponként, azt a szomszédság teljességgel nem tudá
kifürkészni, ámbar a két vén kisasszony minden le-
hető módot elkövetett ennek felfedezésére.

Az egyedüli körülmény, mit sikerült megtud-
niok, az volt, hogy Sára néne el gyalogolt a S. ö-
d e r m a l m s- térre, itt egy kis járműbe ült s on-
nét vagy bekocsizott a belvárosba, vagy az északi
külváros felé vevé útját, de hogy e kettő közül me-
lyiket látogatta meg, az iránt soha sem tudtak tisz-
tába jöni. Így töltött el ő husz-tól óta minden va-
sárnapot; nyáron át otthon ült és nem ment sehová,
ilyenkor nem tett semminemű kirándulásokat.

eeinek főmelésére vonatkozó törvényjavaslatot. Mind-
két előterjesztés a pénzügyi bizottsághoz utasított.

A magyar delegációt Majláth elnök hosszabb
beszéddel nyitá meg, melyben hangsúlyozá Európa
békés helyzetét. A delegáció elhatározá az előbbi
delegáció bizottságait meghagyni, és a kormány elő-
terjesztéseit a bizottsághoz utasítá. Elnök jelenté,
hogy 6 felsége holnap d. u. 2 órákor fogja fogadni
a delegáció tagjait. A magyar delegáció albizottságai
tanácskozásait a következőleg fogják folytatni. A
pénzügyi bizottság husvét utáni kedden, a hadügyi
bizottság holnapután s mindennap ápril 10-től má-
jus 3-áig, a tengerészeti és külügyi bizottságok hol-
napután kezdik meg tanácskozásait.

A magyar leszámítoló bank alapszabályai.

(Folytatás)

7. §. A társulat különösen jogosítva van a bir-
tokában levő váltók, előlegek, készpénz- vagy ércz-
készlet által fedezett, előmutató, látra és 50 frt-
nál nem kisebb összegre szóló, kamatozó pénztári utal-
ványokat kibocsátani, minnek kamatlatbál legalább
egy évi érvénnyel az igazgatótanács állapítja meg
előre.

8. §. Ezen pénztári utalványok azonban nem
haladhatják túl a befizetett tőke összegét s ezenki-
vül a forgalomba helyezett összegnek mindenkor
készpénzzel, váltókkal, devisekkel, mindennemű ér-
tékekkel (Effekten), vagy érczudakkal fedezve kell
lenni. A forgalomban levő pénztári utalványok ösz-
szege minden hónapban közhírré teendő. Forgalmom-
ban levőnek tekintetik minden, a társulat által ki-
bocsátott és a pénztárba vissza nem került utalvány.
A társulatnak joga van a kormányt felkérni, hogy
a pénztári utalványok az e célra kijelölendő állami
pénztáraknál a társulat költségén beváltassanak.

9. §. Ezen kedvezmény azonban minden eset-
ben megszűnik, mihelyt azok az intézet pénz tárai-
nál bemutatáskor pontosan fel nem váltátnak, vagy ha a
társulat mérlege veszteséget mutat és végre ha az
utalványok beváltását illetőleg alapos aggályok tá-
madhatnak. Ha a pénzügyminiszter a pénztári utal-
ványok beváltását megszünteti és a megszüntetést a
társulattal írásban közli, a társulat tartozik ezt
azonnal a napi lapokban közzéadomásra hozni.

A banknak engedélyezett ezen kedvezmények
megszüntetések, valamint midőn ezen pénztári utal-
ványoknak bizonyos neme vagy azok egész kibocsá-
tása a bank által bevonatik, a forgalomban levő
pénztári utalványok bevonása s illetőleg beváltásá-
nak a magyar kir. állami kormány és a társulat
közt megállapítandó egyezmény szerint kell eszkö-
zöltetni. — Az intézet az általa kibocsátott kama-
tozó pénztári utalványokat és jegyeket, a mennyi-

Egy szombaton este, épen tél közepén, mikor
rendkívül nagy hideg uralkodott, oly élénk forga-
lom volt a kis boltban, oly sűrűn jöttek a vevők,
kik mind a szegényebb osztályhoz tartoztak, s külö-
nösen az apróra vágott tűzi fának oly nagy kelete
volt, hogy Sára néne és öccse alig voltak képesek
eleget tenni mindenkinek, s mint mondani szokták
„tele volt mind két kezük dologgal”. Minden perc-
ben nyílt az ajtó s zárult újra be, valamely belépő,
vagy távozó vevő után. Sára néne, úgy tetszett,
mintha ma különös hideg volna a boltban s ő da-
czára jó bundájának s bőrről bélelt cipőjének, min-
dig panaszkodott, hogy fázik; már néhány nap óta
nem érezte egészen jól magát s ezért igen bágyadt
volt.

Ennek következtében nem is vala ez estén szo-
kott tréfás és vidám kedélyben.

Csak midőn már 11 órák is eltűtte, zárta be
boltját s tért szobájába. Midőn belépett így szőlla
öccséhez:

— Én nem tudom mi bajom, A n d o r, de na-
gyon rosszul érzem magam; csinálj jó tüzet kérlek i-
Andor, ki néne után lépett a szobába, fel-
emelő kezében tartott lámpáját, hogy világot vessen
arczára. Nagyon halvány volt és lankadtan né-
zett ki.

— Éles istenem, mily betegnek néz ki kiáltá
Andor, ha valóban beteg kegyed, engedje, hogy azon-
nal orvosért szaladjak.

— Nem, nem, majd elmúlik — felelé ez —
mihelyt kissé felmelegszem; legjobb volna, ha egy
csésze jó meleg teát innám.

Andor rögtön felelésté a tüzet, hogy vizet
forraljon.

(Folyt. köv.)

ben ezek a beváltásukra kitűzendő és nyilvánosan közvéleményre bocsátandó határidő eltelte után számítható 6 év alatt be nem mutatottak, beváltani vagy újakkal kicserélni nem kötelesek.

A pénztári jegyek kibocsátása előtt köteles a társulat azok pontos leírását közvéleményre bocsátani. Ezen pénztári utalványok meg nem semmisíthetők.

III. szakasz. Társulati tőke és a részvényesek jogviszonyai.

10. §. A társulat alaptőkéje egyelőre 25 millió o. é. ftban 125000 db. teljesen befizetett 200 ftos részvényre osztva állapítatik meg.

11. §. Ezen alaptőkét azonban az igazgatóság indítványára a közgyűlés 50 millióra növelheti tovább 125000 darab. 200 forintos részvényesek legalább 25000 dbot magában foglaló új sorozatának kibocsátása által.

12. §. Az ilyen későbbi kibocsátású részvények re mindenek előtt az első kibocsátású részvények eredeti aláírásának pari árfolyamon visszavonhatatlanul előjog biztosítottak, míg az ily részvények második felére az előbb kibocsátott részvény tulajdonosainak részvénybirtokuk arányában pari árfolyamon megtartási jog biztosítottatik. Első aláíróknak azok tekintendők, kik az alakuló közgyűlésen az első kibocsátást az engedményesek által kiállított és hatóságilag hitelesített jegyzési iven aláírták.

13. §. A részletes határozatokat a további részvénykibocsátás módjait illetőleg az előjog érvényesítési módjait illetőleg és az ennek számára kitűzendő határidő, a befizetési határidők kitűzését, valamint a repartíciót és a jogosultak által át nem váltalt részvények feletti intézkedést az igazgatótanács határozza meg.

14. §. A részvények fel nem oszthatók és a társulat egy részvénynek csak egy tulajdonosát ismerheti el.

15. §. A részvények folyó számokkal láttatnak el, de mindig csak akkor adatnak ki, ha a kibocsátandó összes részvényekre az egész névleges tőke 200 ftjával be van fizetve.

16. §. A részvények a mellékelt. A minta szerint magyar s német nyelven állítatnak ki, s azokat egy igazgatósági tanácsos és az igazgatóságnak egyik tagja írja alá, és a társulat száraz pecsétjével láttatandók el.

17. §. Minden részvényes a társulat kötelezettségeiért csupán részvényei összegéig szavatoss. A társulati tőke, valamint a társulat összes vagyona minden a társulat és fiókjai által elvállalt kötelezettiségekért felelős.

18. §. A jogok és kötelezettségek, melyek a részvényekkel egybekapcsolódnak, minden birtokosra átszállanak. Egy társulati részvény birtoka magában foglalja a társulati alapszabályokba és a közgyűlés határozataiba való beleegyezést.

19. §. Minden részvényes fel van jogosítva részvényét a társulat pénztáránál letenni, s azért az ő nevére szóló venyét kap.

(Folyt. köv.)

A királyföldi románok kérvénye a kormányhoz.

a királyföld rendezése tárgyában.

A románok, mint már olvasóink tudják, több pontba foglalták programjukat, melyek közül az első, hogy t. i. a királyföldön öt törvényhatóság szerveztessék, valamint e kérdés általános oldalait, a kormányhoz előterjesztett kérvényükben, rövid bevezetés után, a következőleg adják elő:

Mig az állam községei és municipiumai az 1870. 42. t. cz. és 1871. 18. t. cz. értelmében lettek szervezve, a királyföld szervezése végett a törvényhozó testület az 1868. 43. t. cz. 10-ik §-ában egy különleges törvényt ígért, a melyben a minisiteriumot arra utalta, hogy a királyföldi részek, vidékek (districtus) és városok önkormányzati jogára nézve az illetékesek kihallgatása után egy oly törvényjavaslatot terjesszen elő, mely szemügyre vegye és összhangzatba hozza mind a törvényeken és szerződésekben alapuló jogokat, mind a királyföld összes lakóinak egyenjoguságát nemzetiség különbsége nélkül. — Hasouló jogot ígér az 1870. 42. t. cz. 88. dik §-a.

Ezen célból a belügyminister ur az 1871-ben Nagyszebenben összegyűlt u. n. szász egyetem véleményét kérte be, mely a ministeriumnak két szász párt részéről 2 javaslatot, és még egy harmadikat egy brassói szász tag (Zaminer Ede) részéről nyújtott be, mely utóbbi javaslatot, minthogy némileg a körülményeknek látszólag megfelelt, — az egybegyűlt egyetem néhány román és magyar tagok által is támogatott. — A szász lakóinak ezen javaslatot is elvetvén, 1872. június 4-én és 5-én Medgyesén összegyűltek, és mindkét szász pártot egyesítvén, egy új programot dolgoztak ki a királyföldre nézve, mely program a közvélemény megvitatásából eléggé ismeretes.

Ezen program értelmében az 1872-ki szász egyetem a kevés számú román tag minden órása daczára egy javaslatot terjesztett be a ministeriumhoz, másfelől pedig valamennyi országgyűlési szász képviselő ezen javaslat keresztülvitelét és érvényesítését megígérte.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a fennmeltett egyetem a belügyministeriumnak 1869-diki ideiglenes szabályzata értelmében, a szász királyi és me-

zővárosok municipiumbeli képviselői folytán tulajdonképpen szász nemzetiségű tagokból lettek összeállítva: könnyen megmagyarázható, hogy ezen egyetemi javaslat ugyint meggyes program, csak a szász lakóinak, (kik a királyföldön alig számíthatnak többre 135.000-nél), de nem az illetőknek, azaz a többség véleményét tükrözteti vissza nemzeti különbség nélkül; könnyen megmagyarázható, hogy az említett vélemény a királyföld lakóinak alapjogain túlhatja ki nem elgítheti a román és magyar-szekely lakókat.

Mind ezen szász javaslatok az említett program malegyütt, fentartván többé kevésbé a királyföldi lakók választási jogát, követelika 11 önálló municipium megahagyását a szász-germán ellen tulajdonképpen voltával együtt a szász kir. és mezővárosok mesterkelt képviselői segítségével, úgy, hogy a városok felét, illetőleg ötödét és harmadát küldik oda az összes municipális képviselői tagoknak, követelik továbbá ezen 11 municipium összesítését egy tartományná, egy főispánnal és egy egyetemmel, mely oly teadókkel ruháztassék fel, a melyek az önálló municipium önkormányzatán tul az állam jogkörében vágnak, oly egyetemmel, mely egyszersmind egy nagy közvagyon felett rendelkezék, és a mely ne legyen egyéb, mint egy szász politikai nemzeti testület az államban, a mint ez a három szabadságolt nemzetiségek korában Erdélyben létezett. Egy szóval, követelik a szász-germán elem fennsőbbbségét a többi királyföldi nemzetek felett. — Ilyen szervezeti szabályok és ilyen mesterkelt képviselői szervezet a királyföld lakói egyenjoguságát megsemmisítenék, és legtovább sem felelnének meg a törvényhozó testület akaratának (18. 68. 43. t. cz. 10. §.)

Annál nagyobb aggodalom lepett meg, midőn hírlapokból egy törvényjavaslatot olvastunk, a melyet miniszteri előterjesztésnek híresztelnek, a melyben nemcsak a 11 önálló municipium egy főispánnal és egyetemmel az élen tartatik fenn, hanem fenntartatnak a szász javaslatokban kifejtett azon követelmények is, melyeknél fogva szász kir. és mezővárosok a municipális képviselő testületekbe jés pedig Nagy Szeben és Brassó felét, Medgyes, Sögesvár, Szász-Sebes, Szászváros és Beszterce két ötödét és oly várososkák (u. n. praetoriumok) mint Köhalm, Nagy-Sink, Szerdahely és Ujegyház egy ötödét küldik az összes municipális képviselő tagoknak.

Az 1848. törvények szelleme, mely valamennyi állampolgár egyenjoguságát mondja ki és az 1868-ki 43. t. cz. értelme nem lehetett olyan, hogy egy néhány város és helység oly jogokat és szabadságokat, a melyekkel nem bírt, vagy még többet, mint a minőkkel bírt, más községek érdekeinek rovására nyerjen; de olyan sem, hogy a szász nemzetnek egy kiváltságos felsőbbbség adassék és olyan sem, hogy jövőre is oly intézmények és testületek maradjon k fenn, melyeknek mai nap semmi értelmük nem lehet. Az említett törvények értelme csak az lehetett, hogy a királyföldi lakók volt jogai tekintetbe vétetvén, azok valamennyi többi lakók egyenjoguságával összhangzatba hozassanak és hogy a szervezés ezen alapon vitessék véghez. — Ezen elvekből kiindulva, bátorzkodunk véleményünk a királyföld szervezésére nézve következő négy pontban és hozzá tartozó indokolásban kifejtetni, melyben a Királyföld valamennyi román és magyar-szekely lakói, az ez ezen föld többsége — egyetértének.

Magyarország állapota 6—700 és több évek előtt, valamint az ország érdeke határszéleinek védelmét illetőleg, oly időben, melynél állandó katonaság nem volt, magával hozta, hogy románok; szekelyek és későbbben szászok lakta Erdély határszélein is határvidékek képeztesse és úgy osztassanak fel, a mint az akkori viszonyok és a közös lakók érdeke követelte. Így történt a Királyföld különféle vidékeinek (anyaszék, fiókszék, várterületek) alakítása az ország három külön részében.

A brassói kerület (districtus) mintegy 30 mértfölddel (a törzsvári területtel együtt) az ország keleti szegletében fekszik, egészen elkülönítve a többi részekről a fogarasi és a szekely székelyek által.

A besztercei kerület mintegy 30 mértfölddel méginkább elkülönítve s az ország dereka által szétválasztva fekszik. — A többi 9 apró szék, és pedig a segesvári 7—8 mértfölddel, — a medgyesi 8 mértfölddel, — nagysink 7 1/2 mértfölddel, — a köhalmi 7 mértfölddel, — továbbá az ujjegyházi 4 mértfölddel, — a nagy-szebeni mintegy 29 mértfölddel, — (Szelistye és Talmaos fiókszékekkel együtt) végre Szerdahelyszék 4 mértfölddel, a szász-sebesi 3 1/2 mértfölddel, és a szászvárosi 5 1/2 négyeszmé mértfölddel, a déli határszék hosszán a szekely földtől kezdve Hunyadvármegye közepéig nyulnak el, részint elválasztva, részint elszigetelve, részint átszelve a szomszéd megyebeli részek által. — És mind ezen apró székek együtt azon terjedelemmel sem bírnak, a melylyel Hunyad és Alsó-Fehérmegye (155 mértfölddel), és alig teszik egy ötödét Erdélynek, melyben ezeken kívül csak 7 megye, 2 vidék és 5 szekelyszék létezik.

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

Déva, 1873. márt. 31-én.

A sok kellemetlen polemia után, melynek egy idő óta Déva szomorú színterévé kezdett válni, tegnap egy élvezetdús estélyünk volt a nemzeti kasi-

nban, mely pár órára kiragadott a köznapiság tördéseiből s megmutatta, hogy birunk mi itt magasabb eszmékért is lángolni, csak legyen, ki a lobogót kezeibe ragadja. Déván még a hatvanas években alakult volt egy jeles műkedvelő társulat, a mely több ideig nemes czélokért tartott előadásokat. Maga a nemzeti casino a reformált egyház és iskola ma is hálálson emlegetik e derék társulatot. A képezde létesítése után is a növendékek közreműködése mellett több lelkes honfi és honleány léedett fel a leányiskola alaptőkéjének gyarapítására és a casino könyvtára javára. Ebben az évben ismét újra szervezte magát a régibb műkedvelő társulat; még pedig, hogy a képezdeben csend és béke legyen, ennek kihagyásával, merőben kultúrából s tegnapi este két egy-egy felvonásos vigjáték szabatos előadásával lepete meg a közönséget. A társulat vezetését a minden szépet lelkesülő báró Noepcsa L. né urhölgy vállalta magára s oly nagy erélyt fejtett ki a próbák tartásával, hogy már előre zúfolt teremre számíthatunk a hunyadvármegyei nőegylet leányiskolájának javára, a miben nem is csalódtunk. — Az első darab a Tornay által fordított „Chasse Croise“ volt, melyben Gyárfás Ferencz, Apáthy László, Nagy Claudia k. a. Sándor Erzi k. a. és László Giza k. a. mindnyájan köztetszést arattak. A második vigjáték „A fehér Othello“ volt, melyben Kémény István, Lázár Kata, k. a., Sándor József és Nagy Claudia k. a. vettek részt és villanyozták fel a közönséget. A bevétel mennyiségét még nem tudom, de bizonyosan jelentékeny fog lenni. Mint hallom husvét másodnapján ismét fognak játszani mind csak a leányiskola javára s tekintve ez fővös cél magasztosságát ennek szívünköl örövendhetünk.

A megyei bizottmányi gyűlés ma nyílt meg. Lesz még alkalom bővebben írni ez ülésekről. Ma csak annyit, hogy a nevelés ügy tárgyalása közel másfélórát vett igénybe s a megyei iskola tanács elhunyt és eltávozott tagjai helyébe új és szép reményű tagok választattak meg. A nevelés ügye iránt folyvást élénk az érdeklődés. Három aláírt látunk a teremben körbejártni, melyek közül kettő iskolák számára, a harmadik a szekely nemzet történelmi alapjára kereste fel a honfiakat. Kezdjük röszteni, hogy azon felette szegényítő körülményt, hogy Hunyadvármegye legfeljebb pontot képez a hazai művelődés térképén s e sötét foltot igyekeznünk kifejleszteni. A nemzetiség megőrzése, fölvirágoztatása életkérdés reánk nézve ebben a megyében, sőt magokuk a románestvéreknek is szívvel, lélekkel azon kell lenniük, hogy gyermekeik tanulják meg a magyar nyelvet is, mert mi sors várakozik reájok ha egyedül a románnyelv mellett maradnak? Örömmel tapasztaljuk, hogy ezt ők is kezdik belátni s ha még egy kettő declamál is, de a nagy többség szívesen simul magyar testvéreikhez. Maga a tanfelügyelő is innepélyesen kijelentette, miszerint a hátszéli grön-zerfélé román nép iskolában oly meglepő sikerrel tanulják a magyar nyelvet, hogy jobban kívánni sem lehet. Midőn ezt örömmel vesszük tudomásul, más felől buzdító példánul szolgáljon nekünk is nem kimélni e téren semmi áldozatot.

Szárhegyi.

Torda, 1873. ápril 1-én.

Van a magyar nyelvnek egy igen találó népies kifejezése azon állapotok jellemzésére, midőn valaminek bizonyos időben bőviben vagyunk, máskor pedig ugyan azt teljesen nélkülözni vagyunk kénytelenek: „egyszer hopp, máskor kopp.“ A szorakoztató nemesebb időtöltések élvezetességére vonatkozólag e négy szóval jelzett állapotok birtokában mi nem egyszer voltunk már. Némelykor, hónapokon keresztül városunkban a szorakozni vágyó semmine-mesebb időtöltést nem talált s főként hölgyeink — mert hisz a férfiak számára vannak casinók, van kávéház stb. — nem egyszer emelik panasza a ajkai-akat, hogy konyhájok s kertjének kívül nincs hová menniök. No de most nem hallszik panasz, mert Csóka S. vidéki szinigazgató társulata városunkban pár hét óta hetenként négyszer áldozik a muzsáknak s a közönség hűvel látogatja az előadásokat, mint a mily hűvel ül a jól kiheztetett a terített asztalhoz. A társulat részletes bírálatához ez alkalommal nem fogok, csak annyit jegyez meg, hogy e társulat hírének s ebből kifolyólag a hozzá kötött reményeknek nem felel meg, s ha az igazgató ur nem fog annyi méltánlyattal viseltetni, előadásait buzgó látogató közönségünkkel szemben, hogy társulatához minél előbb egy pár jó tagot szerződtessen, valószínűleg azon tapasztalatra fog ébredni, hogy buzgótságunk csak szalma láng volt s akkor lehetlen lesz szándékukat, hogy t. i. hosszabb ideig városunkban időzzenek, megvalósítani. De Csóka urtól — ki e rövid idő alatt is úgy tüntette fel magát mint szorgalmas, tevékeny igazgató mint lelkiismeretes szinész, ki hivatásának tudatával bir, sok jót és szépet várunk, majd meg látjuk.

A szini előadások közepettesen hagyta nyugodni az árvák érdeke — nemeskeblű hölgyeink tevékenységét, s márt. 31-én a Tordán felállítandó árvaház javára műkedvelői hangversenyt rendeztek. A gazdag program előre élvezetes estét ígért, s a közönség nem csalódott: Mezei Lajos huszár-főhadnagy ur cízterán játszott nagy bravúrral néhány szép magyar dalt, melyeket szűnni nem akaró tapsvihár után ismételnie kellett.

Nathanson Sofie k. a. (kolozsvárról) éneklé Pichler ur zongora kísérete mellett, Schubert „Der Wanderer“, című gyönyörű dalát, a dal szépségének megfelelő kivittel, — a közönség taps és virág-füzérekkel adott kifejezést méltó elismerésnek. — Volt két zongorajáték: Csongvay Domokosné urnő és Foith Berta k. a. által előadva. Cs. D. urnő hangversenyeinknek rendes működő — s igen kedvelt tagja. F. B. a. pedig ez alkalommal másodszor lépett a küzdőhomokra, s ép oly elismerésbe részesült, mint először, s méltán is. — A „Duett“ Troubadourból igen jól sikerült, s Verocay Anselma k. a. és Kovács János urnak méltán mondhatunk köszönetet — hogy szép énekekkel a hangverseny sikeréhez oly nagy mérvben járultak. — Volt két szavallat. Amberjő Katinka k. a. Szász K. „Angyal és Ördög“ című költeményét, átgondoltan, jól hangsúlyozva, — élénk tetszés kíséretében szavallta. Pálfi Károly ur pedig Tolnainak „Öreg ur“ című költeményét oly hatással szavallta, hogy a közönség szűnni nem akaró tetszés nyilvánítását kénytelen volt még egy szavallattal megköszönni. Végre az igen jól sikerült hangverseny méltó befezésül Nathanson Sofie k. a. Pichler ur zongora kísérete mellett „magyar dalokat“ énekelte.

0...

Külföldi szemle.

Kolozsvár, ápril 4.

Az angol alsóház márt. 24-iki ülésében a tengerészeti budget került tárgyalás alá. A tengerészeti miniszter, Goechen 3 1/2 óráig tartó beszédében részletezte egyes tételeit.

Az költségvetés szerint a tengerészet költségei a jövő pénzügyi évre 9.362.000 font sterlingre vannak előirányozva, mely összeg a közén- és vasárnak emelkedése folytán 340.000 fonttal nagyobb a tavalyi költségénél. Az angol tengerészet jelenleg 11 hajórajból áll 226 hajóval, melyek közül 114 hadi hajó. Az utóbb említett számból esik a páncélos hajókra 23, a corvettekre 31 és az ágyus briggekre 60. Terve van véve ezenkívül két páncélos fragat és egy torpedónak építése 214 tonna horderővel. A part védelemre, melyet a miniszter elég biztosnak tartott nem fognak új hajók építtetni. A hajógyári személyzet 650 emberrel fog szaporíttatni és amunkabér is aránylagosan felemeltetni. A vita befejezte után, melyben a conservatív párti Lennox lord hevesen megtámadta a tengerészeti igazgatást, megszavaztatott 2.629.884 font sterling 60.000 fontnyi tengerészeti legénység zsoldjára.

— A portoricoi rabszolgaság megszüntetéséről szóló törvényt, melyet a spanyol cortes a napokban oly nagy lelkesedéssel szavazott meg s mely még a Zorilla kormány által terjesztetett be, habár más alakban, közli a spanyol hivatalos lap. E szerint a törvény szövege következő:

1. Puerto-Rico szigetén a rabszolgaság örökre megszüntetetik.

2. Az emancipált rabszolgák kötelesek legalább 3 évig uraik szolgálatában maradni, vagy más egyén, vagy állam szolgálatába lépni. Az emancipált rabszolgák érdekeinek megóvása végett ily szerződések kötések a kormány által kinevezett hivatalosok, mint protectorok fognak intérvélni.

3. Az emancipáltak tulajdonosai e törvény kihirdetésétől számítva 6 hónap alatt azokért kárpótoltatni fognak. Azonkívül azon birtokosok, kiknek szolgálatában az előbbi rabszolgák nem akarnak maradni, a nekik ítélt kárpótlási összegben felül még 25 százalékot kapnak pótlékul.

4. Az egész kárpótlási összeg 35 millió pesetára tétetik és egy oly kölcsön által fog törlesztetni, melyet a kormány a portoricoi bevételek kizárólagos garantiája mellett kötni fog, s egyszersmind felvesz a sziget költségvetésében 3.500.000 pesetát a kamatok és a kölcsön törlesztésére.

5. A kárpótlás kiosztását egy bizottság eszközli, mely áll a sziget polgári kormányzójából, mint elnökből, a legfőbb törvényszék egy bírájából, 3 főtanácsosból, a főváros község-tanácsának egy-egy tagjából, végül az 50 leggazdagabb és 2 le szegényebb birtokos által választandó két képviselőből. E bizottság szótöbbséggel hozza határozatait.

6. Ha nem sikerül a kormánynak megkötni az említett kölcsönt, — a jelen rabszolgá birtokosoknak utalványokat fog adni.

7. Az emancipált rabszolgák csak a törvény kihirdetésétől számítva 5 év múlva lépnek polgári jogaik teljes élvezetébe.

8. A kormány megteendő a szükséges intézkedéseket a törvény keresztülvitelére és az ez által támasztott és munka követelményeinek kielégítésére.

A spanyol kormány következő kiáltványt intézett márt. 6-án a spanyol nemzethez:

„Spanyolok! A cortes által választott s a nemzet által is megerősített kormány méltatlan volna állására s képtelen volna elviselni a nehéz felelősséget, melyet magára vállalt, ha előttetek az igazságot, legyen az bármily keserű is, elhalgatná s titeket ámtana, a mi legfőlebb oly népnek való, mely gyógyíthatlan vagy szégyenletes tetteitlenségben szenved.

Az igazság, melyet nektek meg kell mondani, következő: az absolutismus hívei, kik fegyvert ragadtak, hogy mint proclamatioiban ismétlik, egy idegen monarchiát elűzzenek tovább folytatják a forradalmat még akkor is, mikor már a nemzet kikiáltotta a köztársaságot s souverainitásának teljes birtokába lépett, mely előtt minden pártnak meg kell hódolnia.

Hiában örvendenek a politikai és társadalmi tanok a legkiterjedtebb szabadságnak. Hiában nyílnak meg a választási comitók minden polgár független szavazata előtt. Hiában határozza meg a nemzet többsége a kormányformát. A royalisták, jól tudva, hogy a szabadság és jog útján sohasem fognak a jövő nemzedékek által kormányhatalomra jutni, tűz és fegyver segítségével akarják azt kezökbe keríteni.

Ezért rombolják le a vasutakat és táviratokat, zsarolják a népet, pusztítják, mint a banditák keresetből, fölégetik a levéltárakat, meggyilkolják a védtelen embereket és a békülékenység és béke köztársaságával a háborúra és boszúra alapított restauratio legutólatosabb képét állítják szembe.

Megérkezett már az óra, melyben a spanyol nép hagyományos heroismusával kell, hogy erőlyesen megkísértesse azon baj orvoslását, melyben szenved. A szabadság szent harca véget kell hogy vessen a zsarnokság barbar harcának. A kormány dacára azon nehéz helyzetnek, melyben van, nem fog addig nyugodni, míg a közrendet fenyegető veszélyt meg nem szüntette, a hadseregben a fegyelmet helyre nem állította s a köztársaság önkénteseit fegyverrel el nem látta.

A catalonai katonák már mozgósítva vannak s üldözik a szabadság ellenségeit. A vitéz és fegyelmezett északi hadsereg hősi harcokban vérrel pecsételi meg ragaszkodását a köztársasághoz. A valencziai csapatok sem nyugszanak. Az andalusiai bandák szakadatlanul üldöztetnek s már ki vannak merülve. Minden más tartományban, hol a lázadás fejét felütötte, a nép és a hadsereg által megsemmisítettett.

Méltányolva a hadsereg e kitűnő magatartását a kormány igyekezni fog a haderőt lehetőleg ellátni hadszerekkel. A Cortes által a nemzet felfegyverzésére megszavazott hitel a lehető legnagyobb gyorsasággal fog a kitűzött célra fordítottat. A reformok a hadseregben, a mennyire a kincstár állapota megenged, a legnagyobb erőlyvel fognak keresztül vitetni. Az önkéntes zászlóaljok is nagy gyorsasággal alakulnak. Azon tartományok polgári és katonai hatóságai, melyek legtöbbet szenvedtek a harc alatt, el vannak határozva, azt fegyverszünet nélkül tovább folytatni.

Azonban a köztársasági kormány alatt minden polgár közreműködése szükséges. Tudja meg mindenki hogy midőn a köztársaságot védi, saját férfi méltósága és elidegeníthetlen jogai védelmére fog fegyvert. A liberális pártok nem szabad felednie, hogy az oly nagy áron megszerzett szabadság elválaszthatatlan a köztársaságtól. Mozdíttassanak ezért a polgár örségek és fegyverkezzenek a szabad csapatok. Vajha minden polgár fentartaná a csendet, védelmezne háztűzét és tulajdonát, hogy így lehetséges legyen a katonáknak, hogy egész erejükkel a lázadók ellen forduljanak. Ezáltal fogjuk megmutatni, hogy érdemesek vagyunk a szabadságra, mely csak azon népeket illeti meg, melyek képesek önmagukat megmenteni, megszabadítani. Csak így és csak hősi erőmegfeszítések által menthetjük meg a köztársaságot ezzel a szabadságot és a házat. (Következnek az összes miniszterek aláírásai)

A spanyol köztársaság s általában a szabadság barátjait csak örömmel töltötte el a Figueras-kormány ez erőlyes fellépése. Ideje is volt már e lépést megtenni; mert a hivatalos hadi bulletinek, melyek már a Zorilla-kormány kezdete óta hirdették a karlisták szétverését időről-időre legkevésbé sem segítettek a bajon. A karlisták rabló hadjárata azért folyton veszélyezteté az ország biztonságát és a szabadság megszilárdulását. Most már a köztársasági kormány a hadsereg szervezéséhez, a fegyver helyreállításához s önkényes zászlóaljok alakításához és felfegyverzéséhez erőlyesen hozzá látott. A Cortes pedig megszavazta a hozzá szükséges pénzerőt is — és így nem kételkedünk benne hogy — valamint Franciaországban — ugy a pyrenei félszigeten is a köztársaság megmenti az államot a bonyoldalmaktól s veszélyektől.

Magyar színészet.

(N.—r.) Csütörtökön, „Essex gróf” — Laube ismeretes szomorujátéka került színpadra.

A jobb előadások közé tartozik; s ez természetes következménye is annak, ha egy darab évek hosszú során át gyakran megfordul a színpadon s ha benne csak néhány jelentékenyebb szerep van, mert így mind az előadások elért tökély bizonyos állandó alakot nyer, mint ama néhány szerep, kivált oly társulatnál, mint jelenlegi, sikerrel tölt be. Erzsébet, Rutland, Essex dúslakodtak a hátszobában. Különösen Kovács Gyula impozáns Essex. Csak kár, hogy az a nagy könnyedség, melylyel nagyon jól betanult szerepét elmondta, első jelenetében, majdnem az érthetőség rovására esett. Némethi Irma (Erzsébet), Boér Emma (Rutland), szépen játszottak. Szentgyörgyi (Lord Burleigh) ez alkalommal

nagyon benne volt szokott nyomatékos szavalatmódjában, minek bizonyos túlterheltség lón következ-ménye. Kendi meglehetősen Jonathán; néha azonban erőteljes mozdulataival kiesett az öreg ember tempójából. Mátrait kifeledek a színpadból s így szinte azt hittük egyelőre, hogy nem is fogjuk látni a lelkes Sir Valter Raleight.

Közönség nem nagy számmal.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, april. 5. 1873.

— Tisztelettel kérjük t. olvasóinkat előfizetéseik megújítására, nehogy a lap küldésében fenakadás történjen. A „Kelet” programját maga a lap szolgáltatja, előfizetési feltételeink pedig a lap homlokán olvashatók. Az előfizetési pénzek beküldésére legcélszerűbb a postai utalványok használatát.

— Ö felsége vallás- és közoktatási magyar minisztere előterjesztésére megengedte, hogy dr. Groisz Gusztáv, a kolozsvári egyetemen nyilvános rendes tanár, tantárgyán: a büntető jogon kívül a polgári törvénykezésből is tartasson nyilvános előadásokat.

— Nagy díszszemle lesz a folyó hó közepén a vérmézőn, a király, Albrecht és valószínűleg Vilmos főhercegek jelenlétében.

— Az olasz király Gizela főhercegnő nászára külön követet küld, szerencsére kívánságainak átadására.

— Gróf Andrásynál vasárnap volt az idény utolsó estélye, melyen Patti Adelina is jelen volt és énekelt.

— A kolozsvári műkedvelő szövetség jótékony célú előadásaira új rendezőt választott magának Kovács Gyula színházi művezető személyében. Eddigi buzgó rendezője: Egressi Ákosnak néhány napi távolléte s azon körülmény, hogy virágvasárnapról fogva más társulatához szerződött, szolgáltatott okot a személycserére.

— Közgyűlés. A „Victoria” biztosító társaság april hó 6-án d. e. 10 órakor közgyűlést fog tartani a város háza nagy termében.

— Adományok. Fogarassy Mihály erdélyi püspök, a dévai r. kath. elemi iskola alapítására 200 frtot, ugyanazon iskola részére örök alapítvány gyanánt 200 frtot, a szászfalusi kath. iskola felépítésére 100 frtot, a sajtó szt.-andrási főok-egyházközség számára telekvásárlásra 500 frtot, a nyújtósi kath. templom tornyára 50 frtot, a Sajó-Sz.-Andráson felállított 50 frtot, a köröspataki egyházközségnek toronyóra 50 ft, a hátszegi templomnak harangöntésre az egyszer adott 100 frton felül újból 87 frt 55 kr, a zetelaki égetteknék 60 frtot, a gerenda keresztúri kántortanító javadalmazására vásárlandó ingatlanokra 200 frtot adományozott.

— A nemzeti múzeumnak közelébb több Petőfy-ereklyét adott át Orlay P. Soma képműnk, a költő ifjúkori barátja és iskola társa. Ez ereklyék — az „Ung. Lloyd” szerint, — egy borotva, egy a költő által írónnal rajzolt virágbokréta és az a toll, melylyel ő a „Hörökkel” írta.

— „Négy országgyűlés képviselői” fölrattal a „Hon” összeillitotta azok neveit, kik négy országgyűlésen (1861—65—69—72.) Magyarország népét képviselték a törvényhozás termében. Az összes képviselők száma a négy országgyűlésen tett 982-öt (A horvátországi s 1861-ben az erdélyi képviselők kivételével) és így minden képviselő ülésére több jut két volt birtokosnál. E 982 közül 64 volt mindannyi országgyűlésre megválasztva, és csak 37 mind a négyszer egy és ugyanazon helyen. — Van közöttük 29 miniszter vagy más kormányalak vezetője és alsóházi elnök, — író, lapszerkesztő tudományos akadémia tagja 127, köztök az ellenzékhöz tartozó 57. — Szaktudósok: jogász — mind valamennyi: hanem azután financier, kereskedő és nemzetgazda 42; tanár 13, katonai szaktudós és hadvezér 14, gyakorlati archaeolog és történetész 15. Gyakorlati bányász, mérnök, erdősz, gépész, hajós, orvos, összesen 15. Pap, minden vallásfelekezeti 16. Született felsőházi tag 106. Államhivatalba lépett 103. Múltját illetőleg: az alkotmányos jogok védelméért az abszolút kormány által elítélve, bebörtönözve volt 119. Izraelita eredetű 11. Időközben meghaltak e számból 55 s azok közül szándékos és erőszakos halállal 7.

— A Mississipi partjain mart. végén oly kegyetlen forgó szél dühöngött, hogy nem csak fákat csavart ki gyökereiből, hanem házakat is összedöntött, s mintegy husz embert ölt meg.

— Egy érdekes munkára hirdet előfizetést Mihók Sándor ur a kereskedelmi ministerium seg. hiv. igazgatója. Címe: „A magy. állam összes pénzügyzetéről szóló és 1872-ik évi december hó végeig terjedő kimutatás.” A mű, mely magyar és német nyelven egyidejűleg lesz szerkesztve nem csak az 1872-ik évi dec. hó végén főnállott, engedélyezett és megalkult, de az ugyanazon időig benyújtott és még nem alakult összes pénzügyzetek neveit is fogja tartalmazni. Ára példányonként 1 forint. Az előfizetési pénzek legfeljebb april 15-ig szerzőhöz küldendők be. A mű már aprilban meg fog jelenni. E mindenesetre hiányt pótló kalauzt nem csak kereskedelmi, iparos és gazda közönségünk hanem minden műveltebb honpolgár figyelmébe is ajánljuk.

— Berlinben közelébb, Götthe kiadatlan leveleiből két kötet fog megjelenni, melyeket természetudósokhoz, köztük a Humboldt testvérekhez írt.

— Különös párvialdal történt Chicagóban két borbély között, melyről egy ottani lap a következő tudósítást közli: Már 64 időközben fogva élénk vetély uralkodott anyugoti és déli borbélyok között, mely természetesen nem intéztethetett el másképp, mint két szál beretvá élén. A déli olda. leg jobb borbély, név szerint Petilion Willia m, s a nyugoti oldal legjelebb borbély F. Hill, valóban derekasan is hozzá láttak a harci bokréta kivívásához. E két Figaro mindenikének kilencz embert kelle megberetválnia s azok haját feigondorítanie. A szerencse istenasszonya majd ide, majd oda hajlott, ahoképest, a mint az illetők beretválása több vagy kevesebb fáradságba került. Végre azonban győzött a nyugoti oldal, természetesen csak fáradsággal. Mert midőn Hill utolsó embere felállott, Petilion akkor tevő az utolsó vonást. Ha vajon e harcban valaki nem sebesült e meg, nem tudjuk, de nagyon csodálkozunk azok bátorságán, kik a harc izalmában azon veszélynek tettek ki magukat, hogy torkukat elmeteszessék. (Mindenesetre Dionysiusi elhatározás kellett hozzá).

— Csolnakverseny. Mult hó 29-én tartott meg a szokásos csolnakverseny „Oxford” és „Chambridge” között. Az utóbbi lett a győztes. Este mindkét sarka legénysége a lord mayorhoz hivatatott. Roppant néző közönség hullámozott Mortlake és Putney között, hogy e nemzeti színjátéknak tanuja lehessen.

— Egy női utazó ágyú, mint egy hazai gyár megbizottja volt közelebb Temesvárt, élő bizonyossággal, hogy a női emancipáció nálunk is kezd már tért foglalni.

— Eg s föld között. Egy amerikai lap egy Illinoisban történt vérfagyalagó eseményről beszél. Egy óriási léggömb, mely épen felmenendő volt, meggyulladt s egy munkást, a ki épen megtöltésével foglalkozott, a horgonytól elégvén, magával ragadt a magasban. A gömb kosara közelében foglalkozott munkás belebonyolodott a kötelekbe lábával s fejével lefelé csüggött a léghegyből. Így emelkedett fel valami 100 lábnyi magasbb, mikor az egyik lába kiszabadult s már csak fél lábbal tartózkodott a kötelekben. Az égő léghajó egyre magasra emelkedett. A szerencsétlen embernek sikerült időközben kezeivel megragadni egy leülő kötelet. Épen jókor, mert abban a pillanatban másik lába is kibontakozott a kötelekből. Most már egyedül karjaival tartá magát a kötelén, de felmászni a kosárába nem volt elegendő ereje. A léggömb már 300 láb magasságra emelkedett, mikor a nyomorult embert utolsó ereje is elhagyta s kimerülten ereszté el a kötelet. A levegőben egész függőlyesen, kiegyenesedve állott az ember lábbal lefelé, hanem a mint a terra forina közelébe érkezett, hanyatt fordult s 4—500 ember szemeláttára oly erővel vágódott a földhöz, hogy az esés helyétől jó távol állók is megrendülni érezték lábuk alatt a földet. A test tökéletesen összetört s a felszakradt bőr alól töméredek helyen serkedt a vér. A szerencsétlen azonnal szörnyet halt. A léggömb is csakhamar leesett és összeesgett.

— Egy millió főnyeremény. Bécs városa engedélyt kapott egy adómentes sorsjegyközlésn közlésére. A főnyeremény egy millió van előíranyozva; a többi nyeremények együttevén szintén másfél millióra rugnak. Mivel a törlesztés 60 évre van tervezve, az ily sorsjegy birtokossa hatvanszor ringathatja magát azon álomban, hogy egy milliót nyer, ha csak előbb holmi apróbb nyeremény nem rontja meg ebbeli reményét. — Majd lesz a reklameknak dolga a sok milliómos igérvénnyel és részletfizetésekkel!

KÖZGAZDASÁ

Az angol telivér 16 keletkezése.

A tulajdonképpeni angol telivér-ló tenyésztésnek kezdete a Restauratio idejére esik. A élv és pompa kedvelő II Károly Newmarket-et fölőversenyterél jelölté ki, a főversenyekre — maig is fenálló — királyi díjakat tűzte ki; fölővászmesterét Levantéba küldötté, apa és anya állatok vétele végett; ezektől származik a legtöbb telivér-ló. Ezen, valamint más intézkedések által, II. Károly nagyon sokat tett, az angol lo tenyésztés, de különösen a telivér lovak tenyésztése érdekében. Ezen időtől a mult század közepéig, kitartó szorgalommal és rendszeresen folytattatott a honi faj javítása keleti vérről keresztvés által; a lóversenyek már nem csupán a közönség gyönyörködtetése végett tartattak, hanem meg volt azon kitűzött céljuk, hogy mintegy próba követ képezzék egyik, másik egyén használhatósága és jelességének; alkalmat nyujtottak elválasztani a jót a rosztól, hogy az előbbi tovább tenyésztésre felhasználni lehessen. Az említett időközben, jutott Anglia telivér-lovainak három legnevezetesebb törzsatyjához, Byerley Turk IXVII század végén, Darley Arabian és Godolphin pedig a XVIII. század elején hozattak be sok más idegen apa állatokon kívül. E három jeles apaállatnak hasznát azonban csak Anglia vehette kellő mérvben; a continens többi államainak lótenyésztésére, semmi befolyást nem gyakoroltak volna, még pedig azon egyszerű okból, mivel ezen államok nem rendelkeztek oly eszközökkel, melyek által egy apa állat jelességéről meggyő-

ződhetek volna, annak ivadékaiban, az egyedüli külső szemlélt kivéve. Csak Anglia lóverseny intézménye mellett, válhatott Godolphin, annyi jeles ló törzsatyává, pedig egy vízihordó taligából kifogva, vették meg Franciaországban: fiában Lathban ugyanis a versenyterén oly jeles képzettség és tehetségeket fedeztek fel, hogy a közfigyelem atyja felé fordult.

Állandónak tekinthetjük ez angol telivér fajt, a mult század közepétől; angol égaly és angol szorgalom, annyira megjavíták a keleti vért, hogy a tenyésztésben most már önállón haladhat előre, valamint oly fokára emelte a tökéletességnek az angol telivér-lóban, hogy használhatóságra nézve, valamenyly lófaj között kiválik. Újszak Oroszország jég mezőin ép ugy mint keletindia forró homokján, könnyű móddal nyerték el, harmad osztályu angol futó lovak a legjobb honi lovak elől a babért.

Önkénytelenül merül fel ezek után azon kérdés, hogy a continens miért nem követte Anglia példáját a lótenyésztésben, holott ez által függetleníthette volna magát Angliától, és nem volna kénytelen. oly roppant összegekért Angliából szerezni be a tenyész állatokat; pedig az angol gyakorlat helyessége mellett; hogy t. i. csak a kipróbált és valódi képességekkel bíró állatokat használja fel tenyésztésre, több mint két évszázadon meglepő eredmények tanuskodnak.

(Folyt. köv.)

A kalotaszegi takarékpénztár üzlet kimutatása mártius haváról.

Bevételek:

Pénztári maradvány február 28-án 1.694 frt 93 kr, betétekből 15,442 frt 50 kr, vizs. fiz. leszámítolásokból 22,305 frt, vizs. fiz. előlegekből 600 frt, leszámítolásokból 894 frt 45 kr, előlegek kamataiból 15 frt 20 kr, beirásai díjakból 7 frt 60 kr, könyvecské díjakból 2 frt 70 kr.

Összesen 40,962 frt 38 kr.

Kiadás:

Visszafizetett betétekre 5,469 frt 9 kr, vüzetett betétek kamataira 4 frt 90 kr leszámítolásokra 29,935 frt, előlegek 760 frt, erdélyi egyesült takarékpénztár 10 drb részvényére részlet fizetés 550 frt, költségekre 347 frt 87 kr, tisztí és szolgál fizetésekre 268 frt 33 kr, pénztári maradvány martius hó 31-én 3,627 frt 19 kr.

Összesen 40,962 frt 38. kr.

Chorus Gyula, könyvvezető.

— A besztérczei piac árai aprilis 2-ről ausz. mérő Tisztabuza 5 frt 70 kr, elegybuza 4 frt — k. rozs 4 frt 80 kr. kukoriceza — ft kr. zab 1 frt 20 kr. pityóka 2 frt — kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy font disznózsir 55 kr. egy kupa borsó 28 kr. lenese. 22 kr. paszuly 14 kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt Egy font marhahus 20, Egy mázsa széna 1 ft 70 kr. Egy öl tüzi fa kemény 11 frt — kr.

— A marosvásárhelyi piac árai aprilis 2-én ausz. mérő Tisztabuza 5 fr. 70 kr elegybuza 4 fr — krajczár, rozs 4 forint 80 krajczár zab 1 forint 20 kr pityóka 2 frt — kr. Egy mázsa szlonna — ft — kr. Egy font disznózsir 55 kr. Egy kupa borsó 28 kr. lenese. 22. kr. paszuly 14 kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt Egy font marhahus 20. Egy mázsa széna 1 frt 70 kr. Egy öl tüzi fa kemény 11 ft kr.

— Deési piac árai martizus. 25 ikén 1873 alsó ausz. mérője. Tisztabuza 8 ft. — kr. Elegy. buza 6 frt. 80 kr. Rozs 4 frt. 80 kr. Zab 1 frt 60 kr. Fagygyugyertya 40 kr. Marhahus font. 1. Lenese 20 kr. Paszuly 10 kr. Burgonya 3 frt — krt Disznózsir 80 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

April 3-án 5% Metalliques 100 frt. 70.95. Kamat 69.80. Nemzeti kölcsön 100 frt. 72.10. 1860. Kölcsön 103.—. Bankrészvény 940. Hitelin-tézeti részvény 331.175. London 10 ft. st. 108.80. Ezüst 107.60. Cs. kir. arany —. Napoleonor 873.1/2. Urbéri kötvények: Magyarországi 79.50. Temest 78.—. Erdélyi 77.50 Horváthországi 83.25.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Posteu aprilis 4. 10 ó. 30 p. d. e.

Érkezett aprilis 4. 10 ó. 10 p. d. e.

Tegnap a szentesített törvényjavaslatok kihirdetésére a képviselőház ülést tartott, s valószínűleg a szünetek előtt még egy ülés lesz.

Királyunk tegnap délután két órakor nagy ünnepélyességgel fogadta a magyar delegatit, melynek elnöke Majláth rövid beszédben fejezte ki a képviselők érzelmeit. Királyunk válaszában kiemelte, hogy eddig a két szomszéd osázzárral való találkozását tekinték a béke becses zálogának: hasonló reményeket kelthet azon fejedelmek látogatása, kiket a nemzetek békés versenye nem sokára Bécsbe hozand. Királyunk a német delegacionak ugyan-ezt válaszolta.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

